

ere tidsvarende og henstigtsmæssige. Hvad der ibrigt kan forlanges til Skolens Virksomhed og ud derover, afgjøres almindelig ved Finantsloven. Nu veed jeg nok, at der hos Somme er en Betragtning oppe: Hvad kan det nytte, at vi i saadanne Love vedtage, bestemme Noget ved Finantsloven, da vi ingen Finantslove have og maasse i lang Tid ingen faae. Dertil vil jeg svare: Jeg deltager for mit Vedkommende, og jeg er overbevist om, at det gjælder mine Medforlagsstillere, saa at jeg kan sige, vi deltagte ikke i Lovgivningen under Trykket af den nuværende Situation, men under den Betragtning, at grundlovmæssige Forhold ville indtræde, at Rigsdagen atter vil indtræde i sine grundlovmæssige Funktioner og Rettigheder, og at vi maa vogte os for at lovgive under den nuværende Styrelse og Situation saaledes, at vi, naar de regelmæssige Forhold komme tilstede, bitterlig maa fortryde, at vi have ved obligatoriske Love givet den Delagtighed i Myndigheden fra os, som er vor grundlovmæssige Ret. De regelmæssige Tilstandes Tilbagevenden er altsaa Forudsætningen for disse Bestemmelser. Det er § 1. § 2 om Tilsluddet til trængende Elever skal jeg ikke nærmere opholde mig ved, og ligesaa lidt ved § 3, som Alle ere enige om, den ærede Indenrigsminister, den ærede Kultusminister og Rigsdagen, nemlig at naar der er selvstændige Landbrugsafdelinger ved Folkehøjskolerne eller selvstændige Folkehøjskoler ved Landbrugsfakulteterne, vil hver Afdeling blive at betragte som en selvstændig henholdsvis Folkehøjskole eller Landbrugsfakultet. § 4 er efter min Betragtning i Virkeligheden ikke Andet, end hvad vi aftalte i en Samling for 10 Aar siden. Den gaar ud paa, at Bestemmelse om, hvilke nye Skoler der blive at understøtte efter denne Lov, tages ved Finantsloven. Listen over de berettigede Skoler vinder fælles Anerkjendelse under Finantslovsbehandlingen, og saaledes gjælder den, som en Valgliste gjælder, indtil der atter skal tages fat, med mindre der foreligger et eller andet Tilfælde, f. Ex. Forbrydelse, Skolens Ophør eller Sligt, hvor Ministeren kan sige, at Alle ere enige i, at her stopper Anvendelsen af de øvrige Regler. Jeg har ikke ment for min Del, at man derfor behøver at underkaste enhver enkelt Skole en Kritik, for at den kan komme op

paa denne Liste, naar Betingelserne ere tilstede. Naar Rigsdagen er enig med Ministeren og Ministeren med Rigsdagen om, at den Skole har Betingelserne, saa staar den paa Listen, men saa kan den heller ikke vilkaarlig slettes, fordi f. Ex. Forstanderen af en eller anden udenfor Skolens Virksomhed liggende Grund bliver misliebig i høiere Kredse. — Jeg har samtidig spurgt mig selv: Bestaar Staten af Folket eller bestaar den af Kvæget? Jeg har undersøgt de forskellige Oplysninger for Byernes Vedkommende og derefter gaaet ud paa Landet og der fundet, som anvendt til fortsat Fremme af de her omhandlede Diemed, i de senere Aar 130,000 Kr. Forleden Aar vedtog man en Lov om Husdyrpræmier til 200,000 Kr. Saa har man fundet paa, at ogsaa Tyrene skulle have Præmie, og sat 20,000 Kr. op dertil. Jeg negter paa ingen Maade den store materielle Betydning af, at et saa væsentlig agerdyrkende Land som Danmark har en dygtig Kvægbestand, og jeg tør ikke benegte Rigtigheden af, at det formaal fortjener Statsunderstøttelse. Man raaber, at det er for Lidt, det faar, og det kan gjerne være. Jeg veed det ikke. Men mig har det dog forekommet besynderligt, at samtidig med, at man rask væk bevilger Landhøjskoler, der hovedsagelig bestaa af Godseiere, Proprietærer og større Bønder, en Bevilling til Præmiering af Tyre paa 20,000 Kr. — det er stet taar — saa ned sætter man den i mange Aar lovlig bestaaende Bevilling paa 100,000 Kr. til 26,000 Børn, af hvilke i alt Falb de tre Femtedele ere uformuende, med 10,000 Kr. fra 100,000 Kr. til 90,000 Kr. Jeg kunde gjøre flere Sammenligninger i den Retning, men vil ikke. Jeg tager kun dette Exempel som et af dem, der har bragt mig paa den Tanke: Bestaar Staten af Kvæget, eller af Mennesker, af Folket? Thi mig forekommer det, at det er et større Statsformaal at hjælpe de fattige Mennesker op til en menneskelig Oplysning og til derigjennem at faae større Evne til at arbejde sig frem paa de materielle selvstændige Tilværelse og til en i aandelig Henseende ædel Tilværelse, end det er at støtte Kreaturerne for dem, der meget godt have Raad til at lade det være en privat Sag og godt kunne faae det udført, naar blot de ville. Det har en overordentlig ringe Betydning for dem; men